

Videnskatalog

GOD ØKONOMI

UDEN AFLIVNING AF JERSEYTYREKALVE

VIDENSKATALOG
GOD ØKONOMI UDEN AFLIVNING AF JERSEYTYREKALVE

er udgivet af

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.
SEGES
Agro Food Park 15
DK 8200 Aarhus N

TEKST

Rasmus Bak Stephansen, SEGES
Ruth Davis Kring, SimHerd
Pernille Hougaard Jensen, VikingDanmark
Bent Olesen, formand, Dansk Jersey

FOTOS

VikingDanmark, LandbrugsMedierne

GRAFISK DESIGN OG LAYOUT
Marianne Kalriis-Nielsen

April 2021

SIDE INDHOLD

- 3 Find din strategi
- 4 Hvad skal der ske med kalvene?
- 5 Økonomiske beregninger
- 7 Salg af opdræt til mælkeproduktion
- 10 SimHerd-resultater for salg af kvier til mælkeproduktion
- 12 Produktion af krydsninger til kødproduktion
- 19 SimHerd-resultater for brug af kødkvægssæd
- 23 Metoder til færre fødte Jerseykalve
- 24 SimHerd-resultater for forlænget laktation
- 26 Perspektivering
- 27 Hvad gør jeg nu?

Find din strategi

Målet med dette videnskatalog er at gøre det nemt for dig som Jersey-mælkeproducent at finde præcis den strategi, der giver det bedste økonomiske resultat uden aflivning af Jerseytyrekalve. Det indebærer afsøgning af muligheder for afsætningsikkerhed af overskydende opdræt samtidig med et rentabelt resultat.

Videnskataloget er udviklet i projektet "God økonomi uden aflivning af Jerseytyrekalve", der er støttet af Kvægafgiftsfonden og udviklet i samarbejde med SEGES, VikingDanmark og SimHerd A/S.

STØTTET AF

Kvægafgiftsfonden

Hvad skal der ske med tyrekalvene?

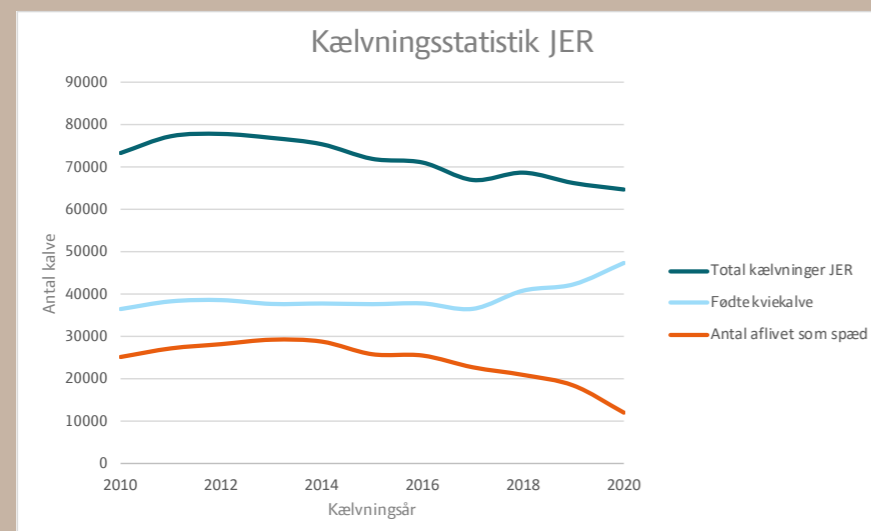
De seneste år har mange Jersey-mælkeproducenter anvendt hunlig kønssorteret sæd (X-KSS) i stor udstrækning. Herved fødes der flere renracede Jerseykvier, og antallet af renracede Jerseytyrekalve minimeres. Det har resulteret i, at der er født markant flere kviekalve og færre tyrekalve, hvilket har medført, at antallet af aflivede tyrekalve er faldende (figur 1). Det har samtidig øget udbuddet af Jerseykvier til salg betragteligt.

I 2020 blev 12.000 Jerseytyrekalve aflivet. Fra 2022 er der indgået en brancheanbefaling, der vil stoppe aflivning af tyrekalve. Fremadrettet skal der derfor tages stilling til, hvad der skal ske med disse tyrekalve.

Det vigtigste for dig som Jersey-mælkeproducent er at have afsætningsikkerhed for de kalve og ungdyr, du ikke selv skal bruge til indskiftning. Vi har opstillet en række forskellige muligheder for afsætning af opdræt/levedyr samt en vurdering af den risiko, der er forbundet med de forskellige afsætningsmuligheder. Mulighederne er kategoriseret som:

- Salg af kvier til mælkeproduktion i andre besætninger/lande
- Salg af dyr til specialiseret kødproduktion
- Metoder til færre fødte kalve i besætningen

Du kan også blive inspireret af, hvad andre har gjort. **Morten Dalby Jensen har omstillet sin produktion** med 1.000 Jerseykøer fra aflivning af alle tyrekalve til en mere bæredygtig strategi, og Svend Otte og Thomas Søgaard har ikke aflivet tyrekalve i en årrække og har fået regnet efter, om de gør det rigtige i dag.

FIGUR 1. Udviklingen i antal kælvninger for Jersey og fordelingen i køn

Økonomiske beregninger

Til at udføre de økonomiske konsekvensberegninger har vi indgået et samarbejde SimHerd A/S. SimHerd modellen kan simulere en hel malkekvægsbesætning og vise konsekvenserne ved ændringer i management, avlsstrategi og besætningsdynamik. Læs mere om SimHerd modellen på simherd.com. I SimHerd beregningerne har vi valgt at tage udgangspunkt i tre besætningstyper (tabel 1).

TABEL 1. Beskrivelse af besætninger for SimHerd simuleringer
Alle besætninger har 200 årskøer

	Højt management	Gennemsnit	Dårlig repro
EKM ydelse	10.800	10.100	9.700
Udskiftnings%	30	35	35
Reproeffektivitet, køer	0,28	0,23	0,12
Reproeffektivitet, kvier	0,39	0,30	0,20

Derdover har vi antaget følgende priser:

- Mælk: 2,55 kr./kg
- Kælvkvier: 9.500 kr./stk.
- Opdrætsomkostninger: 9 kr./dag
- Renracet tyrekalv: -650 kr./stk.
- Krydsningstyrekalv: 700 kr./stk.
- Krydsningskviikalv: 0 kr./stk.

Fra 2022 er der indgået en brancheanbefaling, der vil stoppe aflivning af tyrekalve. Fremadrettet skal der derfor tages stilling til, hvad der skal ske med disse tyrekalve.

Før du går i gang med at producere kvier til salg, bør du bl.a. spørge dig selv, om du har tilstrækkelig staldkapacitet og harmoniareal, og om du kan opfylde kravene til salg og kvalitet.

Salg af opdræt til mælkeproduktion

Der er forskellige muligheder for salg af opdræt til andre besætninger, både her i landet og i udlandet. Det er først og fremmest vigtigt at være bevidst om fremstillingsprisen. Det er muligt at få et hurtigt bud på fremstillingsprisen af kvierne på din bedrift via dette link: simherd.com/kvier.

Før du går i gang med at producere kvier til salg, bør du stille dig følgende spørgsmål:

- Har jeg mulighed for at omdanne kviepladser til ko-sengebåse?
- Har jeg staldkapacitet, eller kan jeg skaffe staldkapacitet til flere opdræt?
- Har jeg harmoniareal til flere opdræt og kan jeg skaffe foderet?
- Hvad er prisen for at producere en kvie på min bedrift?
- Er mine kvier i dag af en god nok kvalitet og opfylder kravene til salg?

Hvis du svarer nej til blot et af ovenstående spørgsmål, skal du meget nøje overveje, om kvieproduktion er vejen for dig.

Vi har opstillet en række forskellige scenarier for at vise forskellen i fremstillingspris. I et standardscenarie med gennemsnitspriser og gennemsnitsdødeligheder for Jersey, bør du få minimum få 9.320 kr. for en Jerseykælviekvie (tabel 2). Det er antaget, at alternativet er salg af en krydsningskalv, som har en merværdi på 0 kr. Det betyder at krydsningskalve (50/50 kvier og tyre) kan afsættes til samme pris som holsteintyrekalve. Det er nulpunktsprisen. Skal driftsgrenen give overskud, skal salgsprisen for kvien være højere.

I nogle besætningstyper vil fremstillingsprisen på kælviekvier være lavere (tabel 2), hvor en lavere udgift til foder har størst indflydelse på fremstillingsprisen. Det skal dog overvejes, om det går ud over kvaliteten på kvierne. Derudover vil en billig staldleje eller højt management kunne sænke fremstillingsprisen.

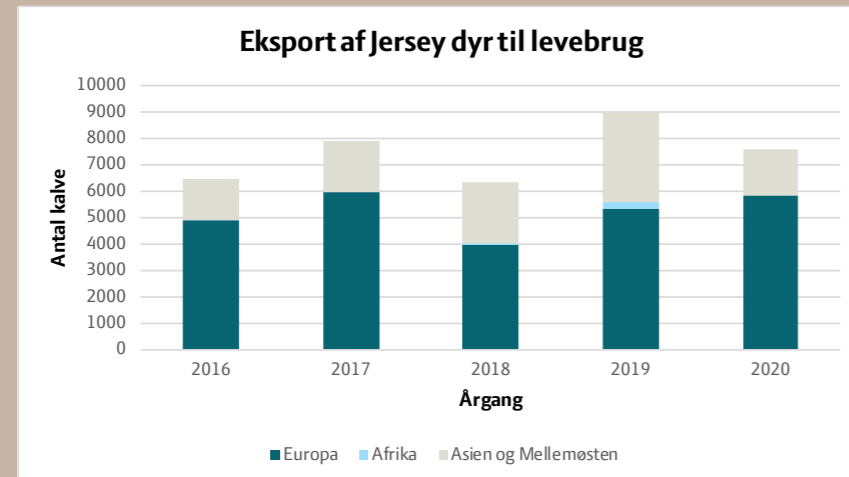
TABEL 2. Beregning af prisen du bør få for Jersey-kælviekvier fremfor salg af kødkvægskrydsninger. Det er antaget, at merprisen for krydsningskalve er 0 kr. Værdierne er beregnet med app'en simherd.com/kvier

	Standard	Billig staldleje	Billigt foder	God kalvedødelighed og reproduktion
Alder ved salg, mdr.	20	20	20	20
Foderomk., kr./dag	7,0	7,0	5,0	7,0
Arbejdsomk., kr./dag	3,0	3,0	3,0	3,0
Stald, lager, rente, kr./dag	3,25	2,0	3,25	3,25
Kalvedødelighed, %	7,0	7,0	7,0	4,0
Kvier slagtet, % ¹	10,0	10,0	10,0	5,0
Du bør få, kr.	9.320	8.477	7.971	8.736

¹ Find dit niveau for andel kvier der ikke indsættes i mælkeproduktionen (se Kvier – produktion-udskriften i DMS)

Eksport af levedyr

Der har i mange år været tradition for at eksportere avlsdyr fra Danmark til andre lande. Udviklingen i eksport af Jerseyhundyr har varieret en del over de seneste fem år (figur 2). Ud fra udviklingen i antal fødte kviekalve (figur 1) har eksporten af Jerseyhundyr (figur 2) ikke fulgt tilsvarende med det øgede udbud.

FIGUR 2. Udvikling i antal Jerseykvier og -køer eksporteret til Europa, Afrika eller Asien og Mellemøsten.

Ud fra figur 2 ses det, at en relativ stor andel dyr afsættes uden for Europa. Det betyder, at mange dyr har meget lange transporttider i lastbil eller fly. I fremtiden er det ikke sikkert, at det vil være en mulighed. Til at få indblik i fremtiden for eksport af malkekvægskvier, kan du læse mere i artiklen **“Stop for aflivning af tyrekalve: Eksport af kvier kan ikke stå alene”**.

Risikovurdering ved salg til eksport

Salg til eksport stiller krav til, at du kan producere kvier af en høj kvalitet, og at der forsat er et marked for salg af kvier. Der er store risici ved kun at sælge på eksport i form af svingende markedspriser, men også risiko for hæmmende lovgivning for eksport og sygdomsudbrud, der kan lukke eksporten helt ned. Derfor skal det nøje overvejes, hvad fremstillingsprisen er på kvierne, og hvad der gøres i de perioder, hvor der ingen afsætning er.

Salg af levedyr i Danmark

Salg af malkekvier udelukkende til eksport er risikabelt at sælge på, men der kan også afsættes malkekvier her i landet. I nedenstående beskrives mulighederne i at lave salg af malkekvægskrydsninger og Jerseykvier til raceskifte.

Salg af krydsninger mellem Holstein/RDM og Jersey

En forholdsvis ny afsætningsmulighed er salg af malkekvægskrydsninger mellem HOL/RDM på Jerseykøer. Disse malkekvægskrydsninger kan sælges til andre mælkeproducenter, der ønsker en mindre ko f.eks. i et ældre staldanlæg, og som får krydsningsfredigheden oven i. Der er allerede Jerseyproducenter, der har startet på denne produktionsform. Det undersøges nærmere i projektet DairyCross.

For dig som Jerseyproducent vil dette koncept medføre:

- Et højere avlsmæssigt niveau i besætningen
- Lette kælvninger for førstekalvskøer, som er insemineret med X-KSS
- En fast afsætning af overskydende kalve og kendt indtægt fra salget
- Øget fokus på antal kvier til indskiftning (udskiftningsprocenten).

Din besætning skal have højt managementniveau, og alle hundyr skal være genomisk testet, så det er muligt præcist at udvælge de avlsmæssigt bedste hundyr til produktionen af renrace kvier til egen brug, de avlsmæssigt næstbedste hundyr til produktionen af F1-krydsningskvier til salg og de avlsmæssigt dårligste hundyr til produktionen af kød-kvægskrydsninger.

Risikovurdering ved salg af malkekvægskrydsninger

Kan der opnås en aftale/kontraktproduktion på levering af krydsningsopdræt til en anden mælkeproducent, er dette en forholdsvis sikker afsætningskanal, der kan baseres på længere kontrakter. Det er dog ikke en udbredt afsætningskanal, derfor er det vigtigt at have en aftager på plads først.

Produktionsformen sætter en række krav til besætningen og skal typisk ses i kombination med produktion af kødkvægskrydsninger, da modtagerbesætningen forventer et højt genetisk niveau. Dermed vil denne produktionsform typisk kræve afsætning af kødkvægskrydsninger.

Raceskift eller specialiseret kvieopdræt

En anden mulighed er afsætning af kvier til raceskift eller kvier til specialiseret kvieopdræt. En del besætninger med tung race, der har ældre staldanlæg, har de seneste år valgt at skifte til Jerseyracen for at få en ko, der passer bedre ind i stalden.

En måde at spare udgifterne til en ny ungdyrstald, og mindske risikoen ved at opdrætte kviekvier til salg, kunne være salg af 3-4 uger gamle Jerseykviekalve til specialiseret kvieopdræt eller raceskifte. Kvierne vil formodentligt have en lav salgspris, fordi modtagerbesætningen tager risikoen. Det kan dog være en billigere måde at komme af med sit overskydende opdræt på fremfor at skulle bygge nyt til opdræt. Det er vigtigt, at alle kviekalvene er genterestet, så de bedste hundyr altid holdes i besætningen.

Risikovurdering ved salg til raceskifte eller specialiseret kvieopdræt

Hvis man kan opnå en fast aftale omkring levering af opdræt til raceskifte eller specialiseret kvieopdræt med en anden mælkeproducent eller formidler, er det en sikker afsætningskanal. Ulempen ved salg af dyr til raceskifte er, at det typisk kun er for en periode, at der kan afsættes opdræt af denne kanal, fordi besætningen, der ønsker raceskiftet, er selvproducerende af egne kvier efter 2-4 år. Der afskrives megen risiko ved at sælge unge kvier til specialiseret kvieopdræt og raceskifte, men det vil formodentligt også være til en lav afsætningspris, samt specialiseret kvieopdræt er ikke en udbredt driftsgren i Danmark pt. Begge produktionsformer kræver, at der på din bedrift er egnede forhold til produktion af kvalitetskvier.

SimHerd-resultater for salg af kvier til mælkeproduktion

For de tre besætningstyper (tabel 1) har vi beregnet, hvornår det kan betale sig at producere kvier til salg. Prisforudsætninger er de samme for alle tre besætninger, og alle kvier sælges højdrægtige. For alle besætninger gælder det, at der udelukkende bruges X-KSS på både køer og kvier.

I tabel 3 er ændringerne i antal dyr vist. Ved at bruge X-KSS intensivt øges antallet af kviekalve til salg, og samtidig falder antallet af fødte tyrekalve med ca. 80 %. Antallet af ungdyr i besætningerne stiger betragteligt, fordi kvierne til salg skal opstaldes.

TABEL 3. Antal solgte kælvekvier, fødte tyrekalve og antal ungdyr for de tre besætningstyper uden brug af hunlig kønsorteret sæd (uden X-KSS) og med brug af hunlig kønsorteret på alle dyr (med X-KSS).

	Højt management		Gennemsnit		Dårlig repro	
	Uden X-KSS	Med X-KSS	Uden X-KSS	Med X-KSS	Uden X-KSS	Med X-KSS
Solgte kælvekvier	24	96	15	86	1	54
Fødte tyrekalve	105	19	106	18	92	21
Antal ungdyr	177	335	185	360	180	364

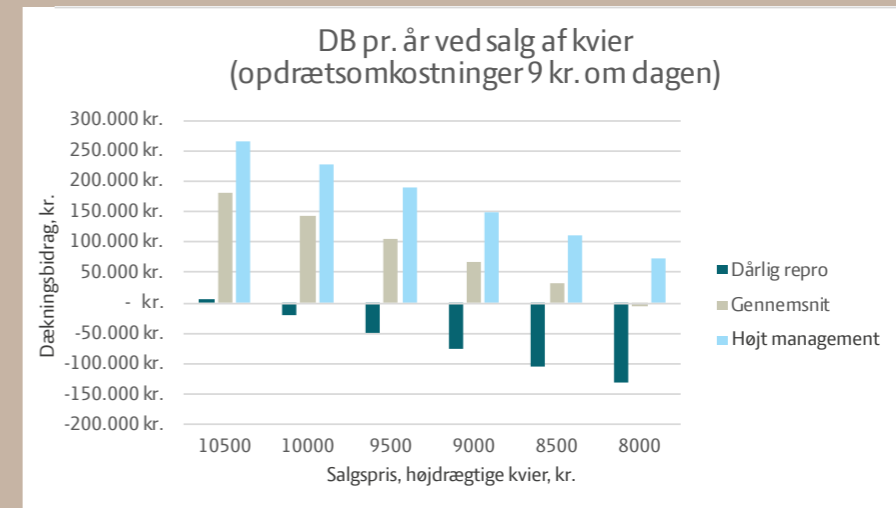
Resultaterne for ændring i dækningsbidrag (DB) er vist med opdrætsomkostningerne på 9 kr./dag (figur 3) og 12 kr./dag (figur 4). Dette er udgifter til foder, strøelse m.m. samt arbejde. I figur 4 øges opdrætsomkostningerne med 3 kr./dag for udgifter til afskrivning og forrentning af en ny ungdyrbygning, eller kvierne er opstaldet på et kviehotel.

Stor forskel i økonomi mellem besætninger

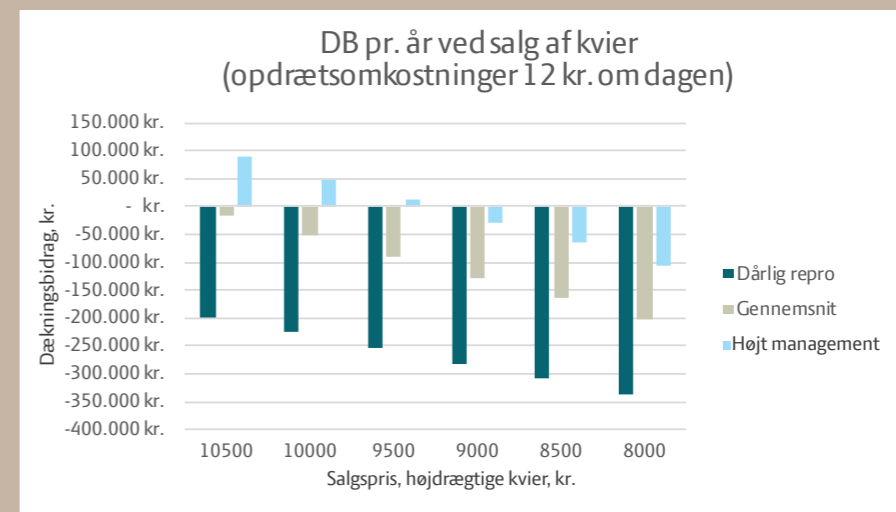
I figur 3 vises resultaterne for besætninger, der allerede har tilstrækkelige staldanlæg, som kan huse de ekstra kvier til salg. Niveauet til opdrætsomkostninger på 9 kr./dag er beregnet ud fra gennemsnitlige omkostninger til foder, strøelse m.m. og arbejdsomkostninger. For besætningen med dårlig reproduktion er der kun et positivt DB, hvis de kan opnå en salgspris på 10.500 kr./højdrægtig kvie. For gennemsnitsbesætningen er der først et negativt DB ved en salgspris på 8.000 kr./højdrægtig kvie, og for højt management kan der opnås et positivt DB, selv ved en salgspris på 8.000 kr./højdrægtig kvie. Dette eksempel illustrerer hvor stor forskel, der er mellem besætninger.

Forrentning af stald minimerer overskud

Hvis det forudsættes, at der skal betales for opstaldning på kviehotel, leje af bygninger eller en ny stald skal forrentes, regner vi med opdrætsomkostninger på 12 kr./dag (figur 4). For både gennemsnit og dårlig repro besætningen (tabel 1) vil det betyde et negativt DB, selv ved en salgspris på 10.500 kr./højdrægtig kvie. For besætningen med højt management vil det kræve en salgspris på minimum 9.500 kr./højdrægtig kvie, for at skabe et positivt DB.

FIGUR 3. Dækningsbidrag pr. år ved salg af kvier (opdrætsomkostninger 9 kr. om dagen).

FIGUR 4. Dækningsbidrag pr. år ved salg af kvier (opdrætsomkostninger 12 kr. om dagen)

Manglende afsætning kan koste dyrt

Ved alle scenarierne er det forudsat, at alle de producerede kvier til salg rent faktisk kan sælges. Men hvad sker der, hvis dette ikke er tilfældet? I et ekstremt scenarie har vi beregnet den økonomiske konsekvens, hvis alle de ekstra kvier til salg skal sættes ind i besætningen. I besætningen med dårlig repro, vil det betyde, at DB falder med 475.000 kr. årligt og for besætningen med højt management 653.000 kr. Hvis der samtidig skal forrentes på en ny stald, eller kvierne skal på kviehotel, vil tabet være endnu større hhv. 770.000 og 1.030.000 kr. årligt for dårlig repro og højt management.

OPSAMLING SALG AF KVIER

I besætninger med godt management og billige opdrætsomkostninger kan det være økonomisk rentabelt at producere kvier til salg. Dette er dog meget besætningsspecifikt. Hvis det værste skulle ske, og alle kvier skal sættes ind, har det store økonomiske konsekvenser for besætningen. Det er derfor vigtigt at have en sikker afsætningskanal, inden man går all in på kvieproduktion. Her skal man nøje overveje, om det er eksport, salg af malkekvægskrydsninger eller kvier til raceskifte, der kan give den bedste afsætningsikkerhed til at undgå aflivning af tyrekalve.

Produktion af krydsninger til kødproduktion

Det er veldokumenteret, at renrace Jerseytyrekalve ikke er rentable til kødproduktion under de nuværende rammer i Danmark. Opfedning af renrace Jersey tyrekalve vil kræve et betydeligt tillæg på afregningsprisen, for at de er rentable at producere. Slagterresultater i et notat af Christian Børsting fra 2014 viser, at afkom efter Jerseykøer krydset med kødkvæg har en betragtelig højere slagteform og tilvækst end renrace Jerseytyrekalve. Jersey-mælkeproducenter kan dermed lave et mere attraktivt produkt til kødproduktion ved at krydse med kødkvæg. De typiske afsætningskanaler for krydsningskalve til kødproduktion, er intensiv kødproduktion (slagtes ved en alder <12 måneder) eller oksekødsproduktion (slagtes ved en alder >16 mdr.). I de efterfølgende afsnit vil vi give dig overblik på, hvad de to typer produktion indebærer for din bedrift.

Intensiv kødproduktion – kalvekød

Den intensive produktion af kalvekød foretages typisk af fuldtids slagtekalveproducenter. Kalvene må være maksimalt 12 måneder gamle ved slagt og skal have en slagtevægt på minimum 160-180 kg. Dette stiller krav til, at dyrene har høj tilvækst. Det er specielt krydsningstyrekalve, der passer godt ind i denne produktionsform, mens krydsningskvier på Jerseykøer typisk ikke er i lige så velegnede til denne produktionsform pga. lavere tilvækst. De er dog i højere grad egnede til oksekødsproduktion.

Før du går i gang med at producere kalve til en slagtekalveproducent eller kalveformidler, bør du stille følgende spørgsmål:

- Har jeg afsætningsikkerhed til en formidler eller slagtekalveproducent?
- Hvilke kødkvægstyre kan jeg bruge for at gøre mine kalve mere attraktive for slagtekalveproducenten? Tag en snak med din slagtekalveproducent og sæt sammen en strategi
  - Er Y-KSS (kødkvæg) en mulighed?
  - Er der tyre tilgængelige med højt X-mælkeproducent?

Det vigtigste er afsætningsikkerheden og gerne en kontrakt, der sikrer dig over nogle år. Dernæst er spørgsmålet om tyrevalget, avlsstrategien og kælvningsmanagement meget vigtigt, for at det kan fungere i din besætning.

Til at vise den værdi der kan opnås ved at sælge krydsningskalve til intensiv kødproduktion, er der fremstillet nogle eksempler fra DMS afregningsmodulet (tabel 4). Du finder mere information i artiklen **“Værdierne i DMS-afregningsmodulet opdateres med nye priser”**. Vi har valgt kun at vise resultater efter kødkvægstyre af intensiv race, da de oftest bruges.

Resultaterne viser tydeligt, at krydsningskvierne efter Jersey mødre får den laveste afregning. Krydsningstyre efter Jersey er på niveau med krydsningskvier efter Holstein (tabel 4). Afregningsprisen er lavest for uafprøvede tyre (tyre uden krydsningsindekser også kaldet X-indekser – du finder mere information om X-indekser i artiklen **“Forklaring til X-listen”**). For at opnå den højeste mulige afregning skal kalve være efter kødkvægstyre med et højt X-slagtekalveindeks. Men det indeks, du bør udvælge dine kødkvægstyre ud fra, er X-mælkeproducent. Ved at vælge kødkvægstyre med højt X-mælkeproducent får du letfødte og sunde kalve, der også afregnes godt. Det er vigtigt, at der anvendes 5-10 % uafprøvede tyre fra et afprøvningsprogram for at finde fremtidens kødkvægstyre til malkekøer.

I Tabel 4 ses, at forskellene i afregning af kvie- og tyrekalve er næsten dobbelt så stor for Jersey sammenlignet med Holstein. Det betyder, at brugen af hanlig kønsortet sæd (Y-KSS) giver en større gevinst på afregningen ved Jerseyracen.

Renrace Jerseytyrekalve ikke er rentable til kødproduktion under de nuværende rammer i Danmark.

TABEL 4. Afregningseksempel for krydsningskalve i DMS afregningsmodulet i 2021. Der er en antaget spædekælvepris på 400 kr., en vægt på 50 kg for kalven og en fordeling af kødkvægstillæget på 50/50. Landbrugsinfo artikel 15. januar 2021.

Kr.	Uafprøvet intensiv tyr	Fabio (X-slagt: -21 kr.)	Ludvig (X-slagt: 111 kr.)
Tyr – JER	460	539	671
Tyr – HOL	822	917	1.049
Kvie – JER	-243	-163	-52
Kvie – HOL	439	543	675
Forskel kvie/tyr JER	-703	-702	-723
Forskel kvie/tyr HOL	-383	-374	-374

Udgiften til at holde krydsningskalve i 3 uger er 300-400 kr. pr. kalv. Det betyder, at der er en lille profit på krydsningstyrekalve, men et underskud på 350-650 kr. for krydsningskvier efter intensive kødkvægstyre ved Jersey. En mulighed for at undgå dette tab kan være anvendelse af Y-KSS eller producere oksekød, som vil blive belyst senere.

Fokus på kælvningsmanagement og kødkvægstyre, der giver lette kælvninger

Resultater fra de seneste tre års kælvningsdata (2017-2020) i Jersey- og holsteinbesætninger, der anvendte kødkvæg strategisk i besætningen, viser:

- At kødkvæg generelt anvendes på ældre køer med et lavere genetisk niveau (2-5 NTM-enheder).
- At det er en udvalgt gruppe, der får kødkvæg. Således ses det både for Holstein og Jersey, at køer insemineret med kødkvæg havde lavere ydelse i foregående laktation end dyr, der fik en renracet kalv. Derudover ses det, at køer, der fik en kødkvægskalv, stiger relativt mere i ydelse fra forrige laktation til laktationen med kødkvægskælvningen.
- At generelt er det genetiske niveau for X-forløb på kødkvægstyre lavt (95-97) sammenlignet med renrace kælvninger, hvor der på de renrace tyre var et gennemsnit over 100.
- At kælvninger efter kødkvæg giver større kalve og højere score for forløb. Specielt for Jersey ser man, at forskellen mellem renrace kalve og kødkvægskalve er relativt større end ved Holstein. Denne relative forskel mellem Holstein og Jersey virker omvendt på kælvningsforløbet. Det betyder, at Jerseykøerne har et

nemmere kælvningsforløb med kødkvæg end Holstein til trods for en (relativt til renrace) større kalv.

- At ved drægtigheder over 120 dage efter kælvning (typisk omløbere) ses det, at kødkvægskælvninger generelt er undfanget 2-24 dage senere. Dette må antages at have en negativ effekt på ko-overlevelsen og et længere kælvningsinterval, som ikke kan tilskrives kødkvægskalven, men koens evne til at blive med kalv.

Det er en udfordring for analyserne, at de køer, der insemineres med kødkvæg, tilhører en udvalgt gruppe, der afviger fra de køer, der insemineres med renracet sæd. Det medfører, at det er svært at korrigere for de beslutninger, der er foretaget ved valget af insemineringstyr. Derfor kan estimerne være overvurderet. I en optimal verden havde kødkvæg været anvendt tilfældigt på køerne for at kunne bestemme den reelle forskel.

HOVEDRESULTATERNE FRA UNDERSØGELSEN VISER:

- At der er ingen effekt af kødkvægskalven på koens ydelse
- At ved korrekt udvælgelse af kødkvægstyre og deres anvendelse i insemineringsplanen er det vurderingen, at der ingen effekt er af kødkvægskalven på ko-dødeligheden ved Holsteinkøer
- At ved korrekt udvælgelse af kødkvægstyre og deres anvendelse i insemineringsplanen er det vurderingen, at der er en mindre effekt af kødkvægskalven på ko-dødeligheden ved Jersey (1 procentpoint for tyrekalve og 0,5 procentpoint for kviekalve)
  - Disse estimer er formodentligt overvurderet pga. selektionen samt kødkvæg anvendes senere i laktationen, hvilket antages at give større kælvningsproblemer, der ikke kan tilskrives kødkvægskalven
- Historisk set har der været en effekt af kødkvægskalven på ko-dødeligheden pga. lavere genetisk niveau for X-forløb ved kødkvægstyrene
- Stor anvendelse af X-KSS (malkerace) og Y-KSS (kødkvæg) vil i praksis kunne observeres på ko-dødeligheden mellem renrace kælvninger og kælvninger efter kødkvæg, hvilket skyldes kønseffekten.

Noget at forklaringen på en lidt højere ko-dødelighed ved Jerseyracen vurderes at være, at en krydsningskalv er markant tungere end en renracet Jerseykalv. Derfor vil goldko-, kælvnings- og start laktationsmanagement samt tyrevalg være vigtigt for at opnå lette kælvninger og bedre opstart af laktation ved kælvninger efter kødkvæg.

Forslag til fokusområder for at undgå svære kælvninger

- Goldkofodring
  - Fasefodring af goldkøer – erfaringer fra danske bedrifter viser færre problemer med mælkefeber, ketose og tilbageholdt efterbyrd samt, at det bidrager til, at de ældre køer er i bedre metabolisk tilstand
  - Fokus på ensartet huld omkring kælvning – anbefalingen er huld 3,0-3,25 ved kælvning
- Kælvningsmanagement
  - Rettidig og så få flyt som muligt
  - Hyppigt opsyn
  - Design af kælvningsboks, som mindsker kælvningsstress
  - Undgå overbelægning i kælvningsboksen
- Start laktation
  - Opstarterhold
  - Differentieret fodring til opstarterhold

Noget at forklaringen på en lidt højere ko-dødelighed ved Jerseyracen vurderes at være, at en krydsningskalv er markant tungere end en renracet Jerseykalv.

- Valg af kødkvægstyre til indkrydsning på malkekøer
  - Vælg kødkvægstyre med det højeste mulige X-Mælkeproducent og X-forløb – dette er din garanti for velafprøvede kødkvægstyre under nordiske forhold på malkekøer
  - Vælg kun uafprøvede kødkvægstyre fra et afprøvningsprogram på malkekøer.

Tag en snak med din produktions- og avlsrådgiver om mulighederne på din bedrift for at opnå de letteste kælvninger efter kødkvæg og hvilke tiltag, der evt. kunne gøres på din bedrift.

X-indeksene har effekt på kælvningsforløbet i praksis

Effekterne af X-forløb på kælvningsforløbet og kalvens livskraft ved Jerseykøer er tydelige (tabel 5). Krydsningskvier med en kødkvægfar med X-forløb over 100 har det samme kælvningsforløb og livskraft som renrace førstealkvækkelvninger. Kælvninger med krydsningstyre har i gennemsnit et lidt højere score for kælvningsforløb, men der er både ved tyre og kvier en klar effekt af at anvende kødkvægstyre med højt X-forløb. Der er et bredt udvalg af intensive kødkvægstracer med et X-forløb over 100. Dermed er muligheden for at vælge tyre med et højt X-mælkeproducent og X-forløb blevet markant bedre end tidligere.

TABEL 5. Kælvningsstatistik for Jerseykøer i 2020. Renrace kælvninger er vist for første kælvning, mens kælvninger efter kødkvæg er vist for mellem anden til fjerde laktation. Farracen er Dansk Blåkvæg, der er opdelt på tyrenes X-forløb indekser. Kælvningsforløb er scoret af landmanden på en skala fra 1 til 4 efter kælvning, hvor 1 er let uden hjælp.

	Jersey førstealkvæk		Krydsningstyre		Krydsningskvier	
	Tyre	Kvier	X-forløb >100	X-forløb <100	X-forløb >100	X-forløb <100
Antal kalve	4.106	17.388	1.314	1.280	1.185	1.046
Kalveforløb	1,06	1,05	1,12	1,19	1,04	1,09
Livskraft	0,94	0,96	0,96	0,94	0,98	0,96

Risikovurdering ved produktion af krydsningskalve til intensiv kødproduktion

Produktion af krydsningskalve til intensiv kødproduktion er en forholdsvis sikker afsætningskanal og en mulighed i dag. Der er en risiko for, at kvægbrug med tung race også begynder at krydse med kødkvæg i højere grad. Det kan medføre, at deres kalve vil blive foretrukket – selv over krydsningstyre efter Jerseykøer.

Oksekødsproduktion med krydsningskvier og stude

Oksekødsproduktion defineres som kvæg, der er blevet ældre (>16 mdr.), hvilket betyder, at kødet er blevet mere rødt og intens i smagen. Oksekødsproduktion er typisk kvæg, der har været på græs på arealer, der ikke egner sig til intensiv landbrugsdrift, eller som er naturbeskyttet. Mange kødkvægsproducenter afgræsser i dag disse arealer, men nogle har skiftet kødkvæg ud med kødkvægskrydsninger i f.eks. Thise & Ko konceptet. Dette i kombination med en forventning om udtagning af store arealer af landbrugsjord giver en mulighed for en produktionsform, hvor krydsningskvier og stude kan afgræsse nye arealer eller erstatte kødkvæg på eksisterende arealer.

Der er flere fordele ved at anvende krydsningskvier og stude til afgræsning, både for professionelle opdrættere, men også for græsningslaug og byfolk. Det er fordele som færre ulykker (ingen tyre eller køer med kalve), færre dyr på stald om vinteren, ingen kælvninger, større frihed om sommeren, passer godt sammen med deltidspilteavl, mm. Denne produktionsform vil potentielt kunne udbyde en større mængde rødt og velsmagende oksekød, som der er en efterspørgsel på jævnfør anbefalingerne fra Task Force slagtekalve – se mere i artiklen **“Bedre bundlinje i slagtekalveproduktionen”**. Ud fra tabel 4 ses det også, at der er et tab forbundet med salg af krydsningskvier til intensiv produktion, hvor et bedre alternativ kan være oksekødsproduktion.

Før du går i gang med at producere kalve til oksekødsproduktion, bør du stille følgende spørgsmål:

- Har jeg afsætningsikkerhed til en formidler, oksekødsproducent eller kan jeg selv opdrætte dem?
- Skal kalvestalden kunne huse alle kalve til mælkefodringen er slut?
- Hvilke muligheder har jeg resten af året for afsætning, hvis der kun kan sælges kalve i perioder til oksekødsproduktion?
- Hvilke muligheder har jeg i mit tyrevalg (kødkvægsrace)?

Det vigtigste er selvfølgelig at have afsætningsikkerhed, og gerne en kontrakt, der sikrer dig over nogle år. Før der kan startes en større produktion af rødt oksekød, er det en forudsætning, at der er et økonomisk grundlag.

Produktionsøkonomi i krydsningskvier og stude på afgræsning

Krydsningskvier er typisk forbundet med et økonomisk tab ved salg til intensiv kalveproduktion for Jersey-mælkeproducenter. Derfor er der et behov for at finde en anden produktionsform at opdrætte disse krydsningskvier under. Dette kunne være oksekødsproduktion, men det er afgørende at en sådan produktionsform er rentabel.

Der slagtes i dag få krydsningskvier og stude, der har været opdrættet til en alder over 16 måneder. Baggrunden for dette er, at der ikke gives slagtepræmie til kvier over 16 måneder, og derfor er økonomien begrænsende. Der arbejdes politisk ved L&F Kvæg på at hæve alderskravet for slagtepræmien ved hundyr. Der er et behov for, at der kommer et koncept(er) for ældre dyr. I Task Force slagtekalve igangsatte man nogle ideer til at opstarte et sådan koncept(er), men det er ikke konkret i øjeblikket.

Vi har opstillet to eksempler for økonomien i oksekødsproduktion (1) krydsningskvierne/stude opfedes på mælkeproduktionen eller (2) kalven sælges efter mælkefodringsperioden til opdrætter.

Til en start er det vigtigt at kende kravet til nulpunktet for restbeløb pr. dag. Vi har opstillet et eksempel for en besætning med 600 årsdyr for at illustrere økonomien for en fuldtidsbeskæftigelse:

- Ejer aflønning 350.000 kr. årligt
- Kapacitetsomkostninger (staldleje, diesel etc.) – 500.000 kr. årligt
- Finansieringsomkostninger 100.000 kr. årligt

Dermed er de samlede faste omkostninger på 950.000 kr. årligt, hvilket kræver et restbeløb på 4,34 kr. pr. dag.

For at kunne beregne det forventede restbeløb pr. dag er der lavet følgende antagelser:

- Spædekælvepris på 400 kr.
- Tillæg på 30 kr. tillæg pr. kg levende vægt over 50 kg
- Tillæg på 15 kr. tillæg pr. kg levende vægt over 70 kg
- Udgift på 400 kr. til studning
- Alle dyr er på afgræsning 7 måneder i levetiden
  - Omkostninger til afgræsning sættes til 0 kr. Under antagelse af tilskud for afgræsning af f.eks. statslige arealer
- 1.000 kr. i slagtepræmie
- Afregningspris på 21 kr./kg slagtet med en forventet efterbetaling på 1 kr.
- Øget afregningspris på 4 kr. ved at kunne indgå i et fremtidigt koncept.

Resultaterne er præsenteret i tabel 6 og er beregnet for kvier eller stude, der enten opdrættes i mælkeproduktionen eller ved opdrætter, der modtager kalvene efter mælkefodringsperioden. Resultaterne viser, at under de nuværende rammer, er det kun opdrættere, der kan få et positivt resultat ved at opdrætte stude. Resultaterne viser tydeligt, at der kræves en ændring i rammerne for slagtepræmien, så den inkluderer kvier over 16 måneder og et koncepttillæg for, at det er økonomisk rentabelt at opdrætte krydsningskvier til oksekødsproduktion.

TABEL 6. Antagelser og økonomiske resultater for krydsningskvier og stude til oksekødsproduktion. SLP = Slagtepræmie.

Koncept	Mælkeproducent		Opdrætter	
	Kvieprod.	Studeprod.	Kvieprod.	Studeprod.
Indkøbspris + transport, kr.	0	0	1.450	1.600
Fødsels-/indkøbsvægt, kg	35	40	90	100
Nettotilvækst i g/dag	380	386	398	398
Slagtevægt, kg	250	280	250	280
Foderdage	610	670	510	570
Foderomk., kr.	3.137	3.598	2.043	2.405
Slagteprocent, %	52,5	53,0	52,5	53,0
Halm/dyrlæge omk. + studning, kr.	500	900	400	800
Klassificering	5,5	6,0	5,5	6,0
Kg pris slagtet ekskl. efterbet., kr.	21,0	21,5	21,0	21,5
Værdi af slagtekalv, inkl. efterbetaling, kr.	5.500	6.300	5.500	6.300
Restbeløb, kr./dag uden tilskud	3,14		3,08	
Restbeløb, kr./ med SLP	4,78	4,26	5,04	4,31
Restbeløb, kr./dag med SLP og koncepttillæg	6,42	5,93	7,00	6,27

Der er dags dato ikke et økonomisk incitament til at starte denne produktion, da det vil betyde et tab for mælkeproducenten. Det er vores forventning, at forholdene kan ændre sig gunstigt for denne produktionsform, fordi der er et politisk ønske om at fremme naturpleje og et større udbud af rødt dansk oksekød.

Hvis du vil regne på, om det er rentabelt af lave kødkvægskrydsninger til oksekødsproduktion med dine forudsætninger, kan du få mere information i artiklen **“Værktøj til at beregne økonomien i krydsningskvier og stude”**, hvorfra der også kan hentes en budgetkalkule.

Tyrevalg til oksekødsproduktion

Tyrevalget for kødkvæg vil typisk være anderledes end ved salg til kalveproduktion. Kødkvægserne Angus og Hereford er i dag populære, fordi racerne har gode egenskaber for tilvækst, afgræsning af marginaljorde og er kendt for lette kælvninger. De to racer har et højt gennemsnitligt X-forløb på hhv. 109 og 101 for Angus og Hereford.

Vi anbefaler at udvælge kødkvægstyre efter X-Mælkeproducent. Herved anvender man de kødkvægstyre, som giver den bedste økonomi for dig som mælkeproducent, men også kalve med gode overlevelses-, sundheds- og slagte kvalitetssegenskaber. Afregning af kalve er en aftale mellem køber og sælger. Vi har i det ovenstående eksempel lavet en model for afregning, men dette afhænger af, hvad du aftaler med køber. Det er selvfølgelig også en mulighed at fede kalvene selv. DMS Afregningsmodulet håndterer i dag primært kalve til intensiv kødproduktion, men i fremtiden er det muligt at udvide denne til også at omfatte kalve til oksekødsproduktion.

Risikovurdering ved produktion af krydsningskalve til oksekødsproduktion

Produktion af krydsningskalve til oksekødsproduktion er en potentiel god mulighed, men produktionsformen er ikke udbredt og økonomisk rentabel for nuværende. Hvis produktionsformen får en større volumen, er det en god mulighed for at opnå en god afsætningsikkerhed. Det kan muligvis kun være dele af året, der er afsætning, hvis kalvene skal have en bestemt alder for at kunne bruges til afgræsning.

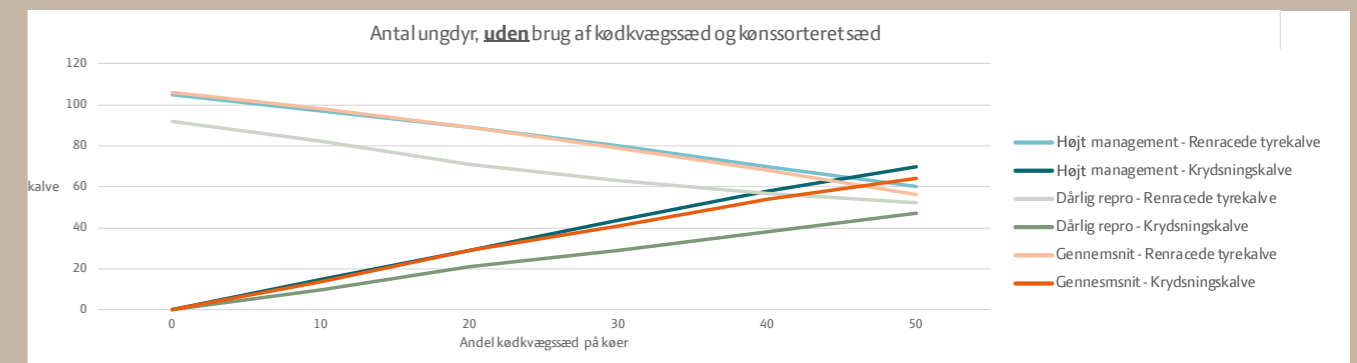
SimHerd-resultater for brug af kødkvægssæd

Der er mange forskellige afsætningsmuligheder for krydsningskalve, men for mælkeproducenten vil afregningsprisen på kalven ikke variere væsentligt. Uanset om kalvene fedes i kalveproduktion eller oksekødsproduktionen, er prisen, som mælkeproducenten kan forvente at få, stort set ens. SimHerd-resultaterne er baseret på prisforudsætninger i tabel 7, hvor kalve afsættes ved tre ugers alderen. Prisen for kalve vil naturligvis være højere, hvis de sælges efter mælkefodringsperioden, men dette opvejes af udgifter til pasning, foder og opstaldning.

TABEL 7. Prisforudsætninger anvendt i SimHerd beregningerne. Kalve er solgt ved tre-ugersalderen.

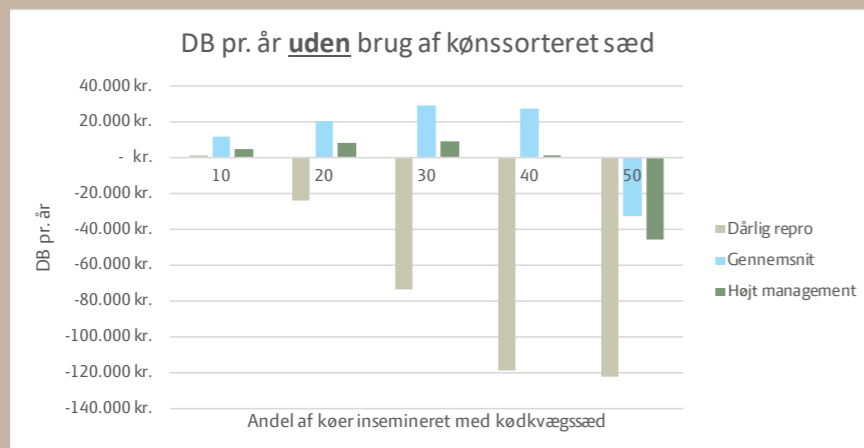
	Priser
Kællekvie (højdrægtig)	9.500 kr.
Tyrekalv, ren	-650 kr.
Tyrekalv, kryds	700 kr.
Kviekalv, kryds	0 kr.
Opdrætsomkostninger	9 kr. pr. dag

Motivationen for at bruge kødkvægssæd til malkekvæg er en højere afregning på krydsningskalve i forhold til renracede tyrekalve. Fra 2022 vil det ikke længere vil være muligt at aflive tyrekalve. Derfor handler det om at få født færrest muligt renracede tyrekalve, fordi de har den laveste værdi. Kødkvægssæd er et rigtig stærkt redskab til dette formål. Figur 5 viser antallet af hhv. renracede og krydsningskalve ved en stigende anvendelse af kødkvægssæd på malkekøerne, hvor der ikke anvendes X-KSS. Resultaterne viser, at med en stigende andel kødkvægssæd fødes der færre renracede tyrekalve i alle tre besætningstyper. For en gennemsnitsbesætning kan antallet af renracede tyrekalve halveres ved at anvende kødkvægssæd på 50 % af køerne.

FIGUR 5. Antal renracede- og krydsningskalve ved en stigende andel kødkvægssæd anvendt på køerne, UDEN brug af kønsorteret sæd

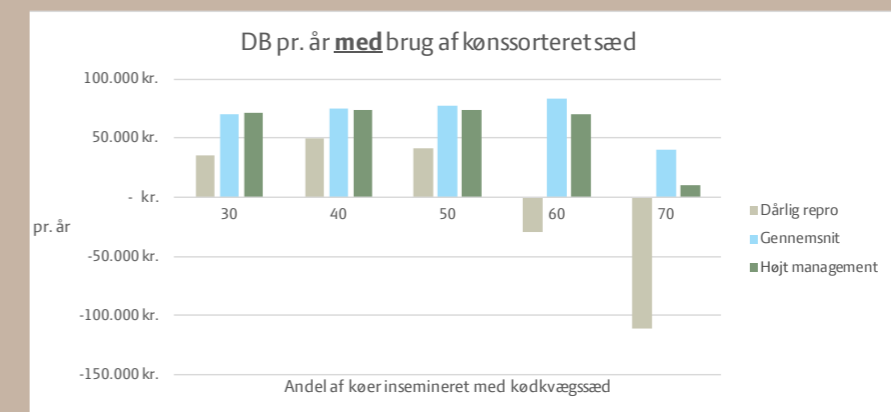
Økonomisk er det ikke altid en god forretning at bruge en stor andel kødkvægssæd. I figur 6 vises DB pr. år for de tre besætningstyper. Resultaterne viser tydeligt for besætningen med dårlig repro, at det giver underskud, hvis der anvendes mere end 10 % kødkvægssæd. Det skyldes, at besætningen vil komme i underskud af indskiftningskvier og være nødsaget til at beholde udsætter køer i for lang tid, gå ned i ko-antal eller indkøbe kvier. For gennemsnits- og højt managementbesætningerne er det økonomisk optimale at anvende 30 % kødkvægssæd. Hvis der anvendes 50 % kødkvægssæd i gennemsnits- og højt managementbesætningerne, vil det have en negativ påvirkning på DB af de samme grunde som ved dårlig repro-besætningen. Det er derfor meget vigtigt at få beregnet og holde øje med, hvor meget kødkvægssæd der kan anvendes i besætningen.

FIGUR 6. DB pr. år ved stigende andel kødkvægssæd anvendt på køerne for de tre besætningstyper

Sammenlignes figur 5 og 7, viser resultaterne, at kødkvægssæd i kombination med X-KSS giver den største reduktion i antal fødte renracede tyrekalve. Det vil aldrig være muligt helt at undgå renracede tyrekalve, da kønsraten på X-KSS er 90 % kviekalve og 10 % tyrekalve.

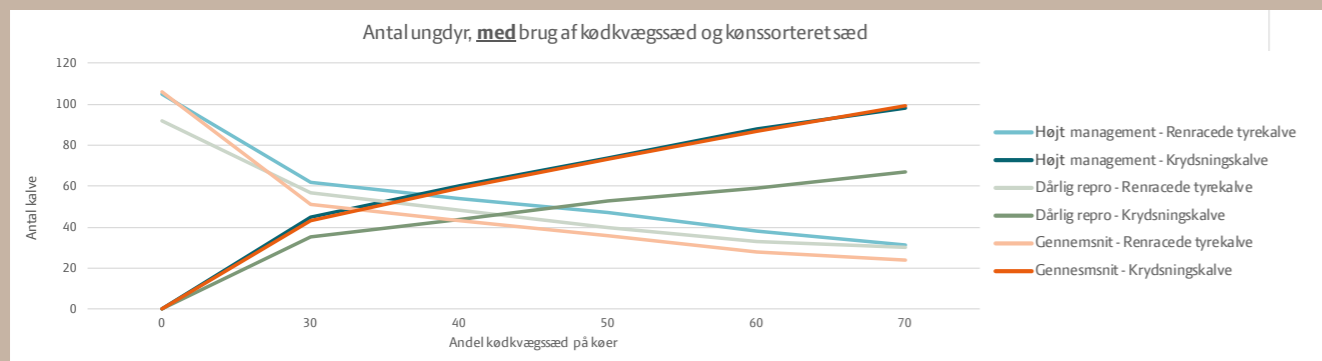
De økonomiske resultater ved anvendelse af kødkvægssæd i kombination med X-KSS er vist i figur 8. Resultaterne viser, at økonomien er væsentlig bedre, når kødkvægssæd bruges i kombination med X-KSS for alle besætningstyper. Det skyldes især den øgede avlsfremgang, der vil være, når der fødes flere kviekalve efter de bedste hundyr i besætningen. For gennemsnits- og høj managementbesætningerne er det økonomisk optimale at anvende 50-60 % kødkvægssæd.

FIGUR 8. DB pr. år ved stigende andel kødkvægssæd anvendt på køerne for de tre besætningstyper

Kødkvægssæd i kombination med kønssorteret sæd giver de bedste resultater

Ved anvendelse af X-KSS er det muligt at anvende mere kødkvægssæd. I de følgende beregninger er der anvendt 80 % X-KSS til kvierne to gange og 40 % X-KSS til køerne to gange. I figur 7 vises antallet af hhv. renracede tyrekalve og krydsningskalve ved en stigende anvendelse af kødkvægssæd til køerne. Ved en anvendelse af 70 % kødkvægssæd til køerne, reduceres antallet af renracede tyrekalve markant i alle fra besætningstyper fra omkring 105 til 25, mens antallet af krydsningskalve stiger.

FIGUR 7. Antal renracede- og krydsningskalve ved en stigende andel kødkvægssæd anvendt på køerne, MED brug af kønssorteret sæd

Det er næsten dobbelt så meget som resultaterne i figur 6. For besætningen med dårlig repro er det økonomisk optimale punkt lavere på 40 % kødkvægssæd, men det er markant højere end resultaterne i figur 6.

Hanligt kønssorteret sæd

Det fremgår af tabel 7, at afregningen for krydsningstyre er væsentligt højere end for krydsningskvier, og de er oftest lettere at afsætte. Det kan derfor være en mulighed at bruge Y-KSS kødkvægssæd, hvor der vil komme 90 % tyrekalve og 10 % kviekalve. Kødkvægs Y-KSS er oftest dyrere end usorteret kødkvægssæd, og der vil typisk også være en lidt lavere drægtighedsprocent.

Da der er en stor prisforskel mellem tyre- og kviekalve ved Jersey, kan det betale sig i gennemsnits- og højt managementbesætninger at bruge Y-KSS. Forskellen i DB pr. år ved at anvende hhv. Y-KSS og usorteret kødkvægssæd er 0 kr. for gennemsnitsbesætningen. Der er altså ikke en stor økonomisk gevinst, men den dyre sædpris kan opvejes af merindtægten fra tyrekalvene. For en besætning med dårlig reproduktion vil der være et årligt minus på 11.000 kr. i DB, ved brug af 40 % kødkvægssæd. Det skyldes, at drægtighedsprocenten er lav, og det vil derfor kræve væsentligt flere sæddoser at opnå en drægtighed.

OPSAMLING PÅ BRUG AF KØDKVÆGSSÆD

Ved at bruge kødkvægssæd kan antallet af fødte renracede tyrekalve reduceres kraftigt. Det er vigtigt, at kødkvægssæd bruges i kombination med X-KSS for at opnå de bedste resultater – både økonomisk og mht. at reducere antallet af opdræt. For at opretholde en sund besætning med tilstrækkelige dyr til indskiftning, er det meget vigtigt at få beregnet præcist, hvor meget kødkvægssæd der kan anvendes i besætningen. Det kan også være en mulighed at anvende Y-KSS, hvis der er god reproduktion i besætningen.

Ved at bruge kødkvægssæd kan antallet af fødte renracede tyrekalve reduceres kraftigt.

Metoder til færre fødte Jerseykalve

I de tidligere afsnit har fokus været på, hvordan overskudsopdræt kan afsættes, men det er også en mulighed at reducere antallet af fødte kalve, hvilket dette afsnit vil fokusere på gennem forlænget laktation.

Forlænget laktation

En forlænget laktation kan være mange ting. Det kan være at rykke startinsemineringen fra 50 til 70 dage efter kælvning – eller mere ekstremt helt op til 180 dage efter kælvning. Det er meget forskelligt fra besætning til besætning, hvorvidt det har en gunstig effekt at forlænge køernes laktation, og hvor langt laktationen kan forlænges. Indtil videre er der ikke værktøjer til rådighed, der kan hjælpe med at udpege, hvilke køer der vil egne sig til en forlænget laktation. Der bliver i forskellige projekter arbejdet på at kunne udpege de køer, som egner sig til forlænget laktation, men indtil de er klar, kan vi kun se på forlænget laktation i hele grupper af dyr.

Du kan læse mere om forlænget laktation [her](#).

Tjekliste for forlænget laktation

Hvordan ser laktationskurverne ud i din besætning?

- Er den stejl, er det ofte svært at holde ydelsen i en forlænget laktation.
- Er kurven mere flad end gennemsnittet, kunne det være en mulighed for dig.
- Som regel har førstekalvskøer en mere flad laktationskurve og kan bedre forlænges ift. ældre køer.

Er der væsentlig forskel mellem førstekalvskøer og ældre køer?

- Ligger førstekalvskøer langt ydelsesmæssigt fra de ældre køer, skal de "skynde" sig at blive ældre.
- Men skyldes det, at de er for små, når de kælv ind, kan der være en positiv effekt i næste laktation ved at forlænge dem, så de kan nå at blive lidt større og mere robuste inden næste kælvning.

Opleves der problemer omkring kælvning?

- Døjer I med kælvningsbesvær, eller er der mange opstartsvækskeligheder, kan det være en fordel at have så få kælvninger som muligt.

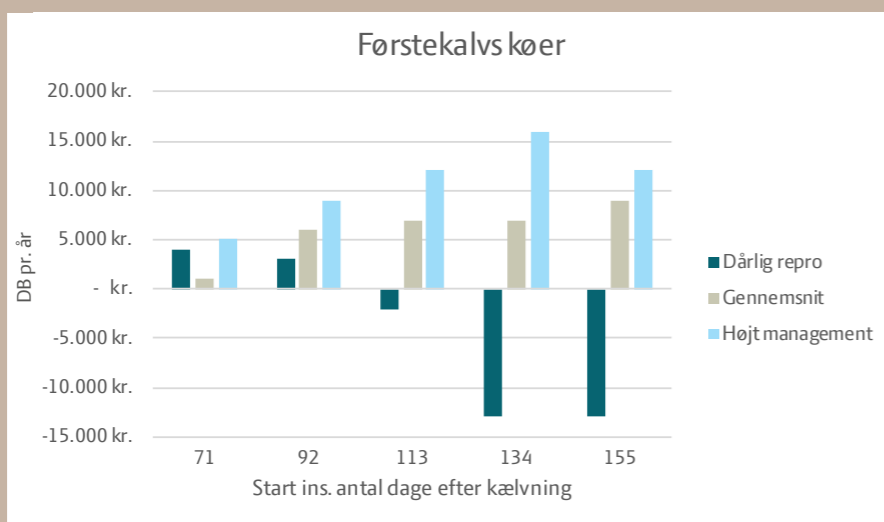
Er der pladmangel i kælvningsafsnit?

- Er kælvningsafsnittet presset, eller vil I gerne sanere for f.eks. salmonella, kan det være en fordel at minimere antallet af køer, der kælv.

SimHerd-resultater for forlænget laktation

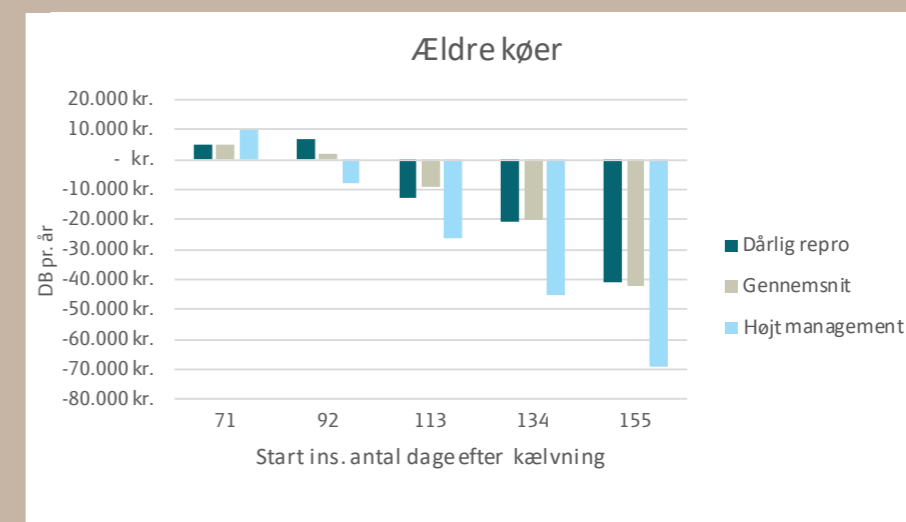
I SimHerd har vi beregnet den økonomiske effekt af at forlænge køernes laktationer i de tre besætningstyper. Besætningerne har den samme laktationskurve, men i besætningen med dårligt repro er der større forskel laktationskurverne mellem førstekalvs og ældre køer.

For besætningen med dårlig repro er der et svagt plus, hvis førstekalvskøerne bliver forlænget indtil 71 eller 92 dage efter kælvning. Hvis de forlænges over 100 dage, begynder DB at være negativt. For både gennemsnit og højt management er der et positivt DB ved at forlænge laktationen helt op til 155 dage efter kælvning. Dog er den økonomiske gevinst begrænset for begge besætninger.

FIGUR 9. DB pr. år ved forlænget laktation ved førstekalvskøer

Økonomien i at forlænge laktationen for ældre køer i alle tre besætningstyper vil have ingen eller negativ effekt på DB, og forværres jo længere køerne forlænges. Ældre køer har typisk en stejlere laktationskurve, og derfor vil forholdsvis flere køer stå med en lav ydelse i slutlaktationen, hvis laktationen forlænges yderligere. Derfor ser vi, at økonomien er væsentligt forringet, når ældre køer forlænges. Der kan være nogle besætninger, hvor dette ikke vil være tilfældet. Derfor er det vigtigt at få regnet efter, inden man giver sig i kast med forlænget laktation.

FIGUR 10. DB pr. år ved forlænget laktation ved ældre køer

En af fordelene ved at forlænge laktationen er at få færre kælvninger. Hvis køerne forlænges til en startinseminering på 155 dage, vil der være 15-18 færre kælvninger årligt, svarende til en reduktion på 7-8 %. Alt efter hvilken insemineringsstrategi der anvendes i besætningen, vil det derfor give en beskedent reduktion i antallet af tyrekalve.

Tabel 8. Antal kælvninger for førstekalvskøer. Antallet er vist som forskel til udgangspunktet.

Start ins. antal dage efter kælvning	Dårlig repro	Gennemsnit	Højt management
Udgangspunkt (start ins. 50 dage)	189	223	222
71	-3	-4	-3
92	-6	-7	-7
113	-8	-11	-10
134	-12	-15	-13
155	-15	-18	-16

Reduktionen i antal kælvninger er vist i tabel 9, hvor der i en gennemsnitsbesætning kan opnås 37 færre kælvninger ved at forlænge køernes startinseminering til 155 dage efter kælvning. Det er dog forbundet med et stort økonomisk tab. En af udfordringer er, at i disse beregninger og i praksis forlænges hele grupper af køer. Der mangler gode redskaber, der kan udpege de køer, der egner sig til en længere laktation. På den måde kan antallet af kælvninger reduceres uden at gå på kompromis med besætningens økonomi.

Tabel 9. Antal kælvninger for ældre køer. Antallet er vist som forskel til udgangspunktet

Start ins. antal dage efter kælvning	Dårlig repro	Gennemsnit	Højt management
Udgangspunkt (start ins. 50 dage)	189	223	222
71	-2	-9	-8
92	-8	-16	-16
113	-13	-24	-23
134	-17	-31	-30
155	-22	-37	-36

OPSAMLING FORLÆNGET LAKTATION

Forlænget laktation kan reducere antallet af kælvninger, men kun i begrænset omfang uden at det går udover økonomien. For førstekalvskøer, der typisk har en mere flad laktationskurve, kan det være en fordel at forlænge laktationen. Ved de ældre køer, der har en mere stejl laktationskurve, er det mere risikabelt at forlænge laktationen. Et værktøj, der præcist kan udpege de bedste køer til forlænget laktation, vil potentielt kunne forbedre økonomien i forlænget laktation.

Perspektivering

Vi har nævnt en række forslag til afsætning af overskydende opdræt eller til at minimere antallet af fødte kalve. Flere af tiltagene kræver dog forsat udvikling, hvor vi har forsøgt at kigge ind i forventningerne til udviklingen af forskellige områder.

Koncept for oksekød ved slagterierne og slagtepræmien

Danish Crown har i en pressemeddelelse 9. april 2021 meldt ud, at de vil starte et koncept for oksekød. Der er ikke så meget konkret for konceptet i skrivende stund, og der har ikke været en melding fra andre slagterier omkring koncepter for oksekød. I beregningerne i tabel 6 viser resultaterne tydeligt, at for god økonomi ved krydsningskvier til oksekød vil det formodentligt kræves, at slagtepræmien kan tildeles kvier over 16 mdr. samt et koncepttillæg på 3-4 kr. Derfor anbefaler vi, at du holder øje med udviklingen i oksekødkoncepter og slagtepræmien samt regner på dine forudsætninger, før du går i gang med opfodning af krydsningskvier og stude til oksekød.

Fremtidige metoder til færre fødte kalve

Økonomiresultaterne ved forlænget laktation af grupper viser, at der ikke er den store gevinst, og at det er sparsomt, hvor meget antallet af kælvninger reduceres. Det er vores vurdering, at forlænget laktation kan blive et stærkt værktøj, når det er muligt på ko-niveau at udpege, hvilke køer der egner sig til forlænget laktation. Der er et projekt hos Aarhus Universitet om forlænget laktation, men projektet vil formodentlig kræve opfølgende projekter for implementering i praksis.

Forlænget laktation skal formodentligt ses i sammenhæng med udsætningsstrategien. Her kan aktiv brug af kode-60 være med til, at køer, der ikke ønskes flere kalve på, kan malke til det ikke er økonomisk rentabelt. I SimHerd arbejdes der på en intelligent udsætningsmodel, der viser, hvilke køer det bedst kan betale sig at udsætte. Der vil både blive udviklet et operationelt og strategisk værktøj. Værktøjet bliver helt unikt ved, at det gennem CFIT-projektet får information om koens foderoptagelse, og dermed vil man i udsætningsstrategien kunne tage højde for den største udgift – foderet.

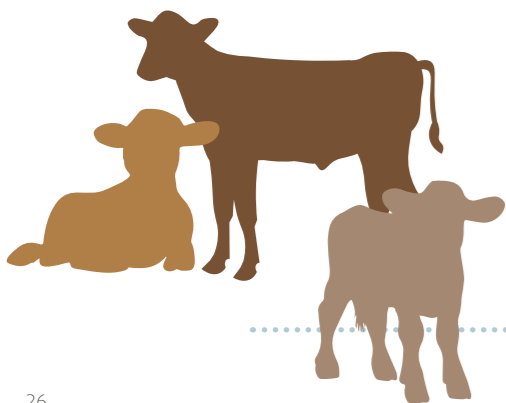

FOTO: LANDBRUGSMEDIERNE

Hvad gør jeg nu?

Vi har i dette videnskatalog belyst mange forskellige muligheder for at kunne undgå aflivning af renracede Jerseytyrekalve, men hvilke tiltag er bedst på din bedrift?

Det er vores anbefaling at få regnet det igennem. Der er flere muligheder for at beregne hvilke tiltag, der fungerer på din bedrift. Du kan gøre det selv, kontakte din VikingDanmark avlserådgiver og få foretaget en VikingAnalyse, eller en anden rådgiver. Det er en rigtig god anledning til at samle alle besætningens rådgivere, (dyrlæge, avlserådgiver, produktionsrådgivere m.fl.) og sammen fastlægge den bedste strategi for hele besætningen. Det vigtigste er, at du er bevidst om, hvilke tiltag der giver god økonomi uden aflivning af Jerseytyrekalve.

STØTTET AF

Kvægafgiftsfonden

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.
SEGES
Agro Food Park 15
DK 8200 Aarhus N

+45 8740 5000
info@seges.dk
seges.dk

